

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. B. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. spalio 9 d. Nr. 242-404
Vilnius

lietuvos bankas gavo V. B. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir draudikas sudarė asmens draudimo sutartį (draudimo liudijimas (*duomenys neskelbtini*)), kuria apdraustuoju buvo nurodytas pareiškėjos sūnus A. B. (toliau – Apdraustasis), draudimo laikotarpis – nuo 2017 m. liepos 24 d. iki 2018 m. liepos 23 d. Minėta draudimo sutartimi buvo apdraustos šios rizikos rūšys: mirtis dėl nelaimingo atsitikimo, neįgalumas, kaulų ir sąnarių traumos, vidaus organų ir minkštųjų audinių traumos, ligos (infekcinės ligos). Draudimo liudijime (*duomenys neskelbtini*) nurodyta, kad draudimo sutartį sudaro Asmens draudimo sąlygos Nr. 009 (patvirtintos 2016 m. vasario 18 d. Valdybos posėdyje, įsigaliojo nuo 2016 m. kovo 1 d.) (toliau – Taisyklės) ir Bendrosios draudimo sąlygos (patvirtintos 2016 m. Valdybos posėdyje, įsigaliojo nuo 2016 m. kovo 1 d.).

Draudimo sutarties galiojimas buvo pratęstas nuo 2018 m. liepos 24 d. iki 2019 m. liepos 23 d., tai patvirtina draudimo liudijimas (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutartimi Apdraustajam teikiama draudimo apsauga nuo tų pačių draudimo rizikos rūšių, kurios buvo išvardytos draudimo liudijime (*duomenys neskelbtini*). Draudimo liudijime Nr. (*duomenys neskelbtini*) nurodyta, kad Draudimo sutarties sudėtinė dalis yra Taisyklės ir Bendrosios draudimo sąlygos, patvirtintos 2018 m. balandžio 30 d. Valdybos posėdyje, (įsigaliojo nuo 2018 m. gegužės 8 d.).

Pareiškėja draudikui pateikė pranešimą apie 2019 m. balandžio 13 d. įvykį (toliau – Įvykis): Apdraustasis „vyko su šeimos draugo vairuojamu motociklu „Harley Davidson“ ir Liepojos–Palangos plente sankryžoje ties Šventąja susidūrė su motociklo nepraleidusiu automobiliu BMW“. Pareiškėja nurodė, kad Apdraustasis per Įvykį buvo sužalotas ir jam diagnozuotas „smegenų sukrėtimas, nosies paviršinis sužalojimas, viršutinio žandikaulio srities žaizda, pilvo sienos sumušimas, raktikaulio krūtininio galo lūžis, kelio kaulų čiulpų kontūzija, acidozė, trauminis šokas“.

Draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką, nes, pagal Taisyklių 34.6 papunktį, „važiavimas visų tipų motociklais yra padidinto pavojingumo laisvalaikio veikla“. Draudikas pabrėžė, kad sudarant Draudimo sutartį draudimo variantas C, pagal kurį draudimo apsauga galioja „sporto varžybų ir treniruočių metu“, nebuvo pasirinktas, todėl „draudimo apsauga važiuojant motociklu negalioja“.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko sprendimu, draudikui pateiktoje pretenzijoje nurodė, kad Apdraustasis yra nepilnametis, jis neturi teisės vairuoti nei automobilio, nei motociklo. Be to, Apdraustasis neužsiima jokia Taisyklių 34.6 papunktyje nurodyta „padidinto pavojingumo laisvalaikio veikla“. Motociklas šiuo atveju buvo naudojamas ne kaip laisvalaikio leidimo, o kaip susisiekimo priemonė. Įvykio dieną Apdraustasis kaip keleivis važiavo važiuojamąja kelio dalimi.

Pareiškėja teigė, kad prieš sudarant Draudimo sutartį jai nebuvo išaiškintos Taisyklių 34.6 papunktyje išvardytos draudimo išmokos mokėjimo išimties, tebuvo suteikta informacija apie draudimo įmokos dydį, draudimo įmokų mokėjimo būdą, draudimo laikotarpį, draudžiamuosius įvykius ir su draudimo liudijimu bei draudimo įmokos sumokėjimą patvirtinančiu dokumentu pareiškėjai buvo įteiktos Taisyklės. Remdamasi nurodytomis

aplinkybėmis ir Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) nuostatomis, apibrėžiančiomis eismo dalyvio, transporto priemonės, motociklo, važiuojamosios kelio dalies ir viešojo eismo sąvokas, pareiškėja draudikui nurodė, kad sprendimas dėl įvykio nemokėti draudimo išmokos turi būti pakartotinai apsvarstytas.

Kadangi draudikas netenkino reikalavimo, pareiškėja Lietuvos bankui pateikė prašymą nagrinėti vartojimo ginčą, kuriame, be draudikui pateiktoje pretenzijoje nurodytų aplinkybių, taip pat nurodė, kad Draudimo sutartis pripažintina vartojimo sutartimi. Pareiškėja teigė, kad Draudimo sutarčiai yra taikomi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.193 straipsnio 4 dalyje įtvirtinti sutarties sąlygų „aiškinimo ir silpnesniosios sutarties šalies apsaugos standartai bei nesąžiningų sutarčių sąlygų kontrolę reglamentuojančios normos, kai asmens draudimo sutartyje yra individualiai neaptartų sąlygų (CK 6.228⁴ straipsnis)“. Pareiškė pabrėžė nesutinkanti su tuo, kaip draudikas vertina įvykio aplinkybes ir taiko Taisyklių 34.6 papunkčio sąlygas.

Kadangi prieš sudarant Draudimo sutartį jai nebuvo paaiškintas Taisyklių 34.6 papunktyje išdėstytų sąlygų turinys ir prasmė, įvertinusi aplinkybę, kad motociklas buvo naudojamas ne kaip laisvalaikio leidimo, o kaip susisiekimo priemonė, pareiškėja mano, kad Taisyklių 34.6 papunkčio sąlyga turi būti aiškinama pareiškėjos, kaip vartotojos, naudai. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas pabrėžė, kad draudiko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant draudimo sutartis (galiojančią nuo 2017 m. liepos 24 d. iki 2018 m. liepos 23 d. ir nuo 2018 m. liepos 24 d. iki 2019 m. liepos 23 d.), draudikui pateiktame paaiškinime nurodė, kad pareiškėjos „buvo paklausta apie padidintą riziką“. Draudiko darbuotojos teigimu, pareiškėjos buvo teirautasi, ar Apdraustasis „lanko kokius būrelius, ar dalyvauja varžybose, ar užsiima rizikinga laisvalaikio veikla“, tačiau pareiškėja patvirtino, kad Apdraustasis jokia rizikinga laisvalaikio veikla neužsiima. Draudiko darbuotoja nurodė, kad pareiškėjai buvo paaiškinta, kas yra laikoma rizikinga laisvalaikio veikla, ir pateikti pavyzdžiai (dviračių sportas, krepšinis, futbolas, slidinėjimas, plaukimas, atletika, karate). Draudikas nurodė, kad pareiškėjai Taisyklės buvo įteiktos, taigi, draudikas laikėsi teisės aktuose įtvirtintų supažindinimo su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis reikalavimų. Atsižvelgdamas į tai, draudikas pabrėžė, kad Taisyklės Draudimo sutarčiai turi būti taikomos ir kad įvykio požymiai atitiko Taisyklių 34.6 papunkčio sąlygas, todėl draudikui nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimo ir mokėti draudimo išmokos.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl skirtingo Taisyklių 34.6 papunkčio sąlygų aiškinimo ir taikymo bei sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Dėl Taisyklių 34.6 papunkčio sąlygos aiškinimo ir taikymo

Remiantis CK 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šaliai gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalyje ir 6.186 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad standartinės sutarties sąlygos privalomos kitai sutarties šaliai, jei standartines sąlygas parengusi šalis sudarė protingą galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis. Kad kitai šaliai buvo suteikta galimybė susipažinti su standartinėmis sutarties sąlygomis, gali būti pripažįstama tik tada, jeigu jos visos yra įtrauktos į rašytinės sutarties tekstą arba pateiktos kaip sutarties priedas atskirame dokumente, atsiųstos kitai šaliai iki sutarties pasirašymo arba pateiktos susipažinti pasirašant sutartį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 25 d. nutartis, priima civilinėje byloje Nr. 3K-3-516/2006). CK 6.992 straipsnio 2 dalis, įtvirtinanti supažindinimo su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis (draudimo taisyklėmis) reikalavimus, įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui.

Draudiko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant Draudimo sutartį, rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, kad Draudimo sutartis buvo sudaryta abiem sutarties šalims fiziškai dalyvaujant ir kad sudarant Draudimo sutartį Taisyklės buvo įteiktos pareiškėjai. Svarbu pažymėti, kad pareiškėja neginčijo fakto, kad Taisyklės jai buvo įteiktos. Minėtas aplinkybes pareiškėja patvirtino draudikui pateiktoje pretenzijoje, kurioje nurodė, kad draudiko darbuotoja jai įteikė Taisyklių „popierinę versiją“. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad sudarant Draudimo sutartį nebuvo pažeisti CK 6.992 straipsnio 2 dalyje nustatyti reikalavimai. Tačiau, vertinant Taisyklių taikymo aplinkybes, būtina įvertinti tai, kad pareiškėjos ir draudiko sudaryta Draudimo sutartis yra ir vartojimo sutartis. Be reikalavimo supažindinti draudėją su draudimo sutarties sąlygomis, draudikui keliami reikalavimai užtikrinti standartinių draudimo sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, pateiktas sąvokas kiek įmanoma aiškiau atskleidžiant ir konkretizuojant. Jeigu sutarties sąlygos vis dėlto suformuluojamos neaiškiai ir jei pagal sutarčių aiškinimo taisykles aiškinant sutartį kyla abejonių, sutarties sąlygos turi būti aiškinamos sutartį prisijungimo būdu sudaryti pasiūliusios šalies nenaudai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-152/2007; 2008 m. sausio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-45/2008).

Remiantis CK 6.193–195 straipsnio nuostatomis ir kasacinio teismo suformuota praktika, kai kyla šalių ginčas dėl konkrečios sutarties turinio, jos sąlygų, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties dalyvių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, į šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybes. Taikant įstatyme įtvirtintas ir teismų praktikoje pripažintas sutarčių aiškinimo taisykles, turi būti kiek įmanoma tiksliau išsiaiškinta šalių valia, išreikšta joms sudarant sutartis ir prisiimant iš tokių sutarčių kylančius įsipareigojimus. Esminiai sutarčių aiškinimo principai (nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai) lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas atsižvelgti ne tik į jų lingvistinę reikšmę, tačiau įvertinti ir sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tai, kaip buvo suvokiamos sąlygos sudarant sutartį. Dėl to reikšminga CK 6.193 straipsnio 5 dalyje nustatyta bendroji taisyklė, kad sutarties aiškinimui svarbu ir faktinės aplinkybės, susijusios su sutarties sudarymu, vykdymu, kitokiais šalių veiksmais, nes faktiniai šalių veiksmai reikšmingi siekiant nustatyti tikruosius šalių ketinimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-9-695/2018; 2012 m. liepos 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-357/2012).

Sistemiškai aiškinant Taisyklių sąlygas, nustatyta, kad Taisyklių 12 punkte yra apibrėžti galimi draudimo apsaugos variantai („A. 24 valandas per parą“, „B. Darbe, pakeliui į/iš darbo“, „C. Sporto varžybų ir treniruočių metu“). Taisyklių 12.1 ir 12.3 papunkčiuose yra detalizuotos A ir C draudimo apsaugos varianto nuostatos.

Taisyklių 12.1 papunktyje nustatyta, kad, pasirinkus draudimo variantą „A. 24 valandas per parą“, „draudimo apsauga galioja kasdieninėje veikloje, darbo metu, *laisvalaikio metu*, pvz.: užsiėmimai treniruoklių salėje, joga, šokiai, plaukimas, važinėjimas dviračiu ne kalnuose, slidinėjimas ne kalnuose, skrydžiai oro balionu, lėktuvu, kaip keleiviui, važiavimas motoroleriu. Taip pat galioja kūno kultūros užsiėmimų metu mokyklose (išskyrus sporto mokyklas) bei jų organizuojamuose renginiuose. Tačiau atkreipiame dėmesį, kad apsauga šiuo atveju negalioja organizuotose sporto varžybose, treniruotėse bei užsiiminėjant pavojingo laisvalaikio veikla“. Taisyklių 12.3 papunktyje nustatyta, kad, pagal draudimo apsaugos variantą „C. Sporto varžybų ir treniruočių metu“, „draudžiama padidinto pavojingumo laisvalaikio veikla“.

Taisyklių 34.6 papunktyje, kuriuo remiasi draudikas atsisakydamas mokėti draudimo išmoką, nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama, „jei įvykis įvyko apdraustajam užsiimant padidinto pavojingumo laisvalaikio veikla“. Šiame papunktyje vartojama sąvoka „padidinto pavojingumo laisvalaikio veikla“ apima šias laisvalaikio veiklas: žiemos sportas ne Lietuvoje (pvz.: kalnų slidinėjimas, snieglentės, rogės, čiuožinėjimas); giluminis nardymas su įranga, važiavimas visų tipų motociklais (įskaitant sniego, vandens, keturračius motociklus), važiavimas kartingais, jėgos aitvarai, buriavimas, banglenčių sportas, jodinėjimas žirgais; aviacinis sportas (pvz.: šuoliai su parašiotu, sklandymas, parasparniai, pilotavimas pramoginio lėktuvo ar oro baliono ir pan.), ekstremalus dviračių sportas (pvz.: MTB, BMX); kovinės sporto šakos (pvz.: boksas, imtynės ir pan.), kopinėjimas, alpinizmas, šokinėjimas su guma iš aukščio, akrobatika su įranga ir be jos, riedlenčių sportas, speleologija (urvotyra),

nesvarbu, ar tai yra individualus užsiėmimas, ar laisvalaikio ir (ar) bet kokio kito laiko leidimo forma, ar organizuoti užsiėmimai, treniruotės, varžybos. Šio papunkėio nuostata netaikoma, jei draudimo sutartyje pasirinktas draudimo apsaugos variantas „C. Sporto varžybų ir treniruoėių metu“ (12.3 papunktis) arba draudimo variantas „Ligos / infekcinės ligos“.

Vertinant Taisyklių 34.6 papunkėio sąlygos turinį, jos gramatinę išraišką ir lingvistinę prasmę, pažymėtina, kad šioje sutarties sąlygoje yra išvardytos sporto rūšys, kurioms būtinas specialus pasirengimas, technikos įranga arba reikmenys, užsiėmant šiomis sporto rūšimis atliekami įvairūs fiziniai triukai, įtaką daro aplinka (pvz., gamtinės jėgos), taip pat nurodyti pavojingai gyvybei sportiniai užsiėmimai. Be minėtoje Taisyklių sąlygoje išvardytų sporto rūšių, nurodyti ir kiti aktyvaus laisvalaikio leidimo būdai, iš esmės susiję su ekstremaliomis pramogomis, kai galimybė patirti traumą yra didesnė, nei užsiėmant įprasta laisvalaikio veikla, nurodyta Taisyklių 12.1 papunktyje, apibrėžiančiame draudimo apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ sąlygas. Duomenis, kad draudimo apsaugos variantas C ir jame išvardyti laisvalaikio užsiėmimai sietini su sportine veikla, taip pat iš esmės patvirtina ir Taisyklių 12.3 papunktyje pateikta šio draudimo apsaugos varianto pavadinimo formuluotė, kurioje aiškiai nurodyta, kad šis draudimo apsaugos variantas yra taikomas „sporto varžybų ir treniruoėių metu“.

Šiame kontekste pažymėtina, kad sportinė veikla reiškia varžybas, lenktyniavimą ar kitokį varžymąsi, siekiant geresnio rezultato. Tačiau įsprastai sąvoka „važiavimas motociklu“ yra suprantama kaip motociklo, kaip transporto priemonės, naudojimas pagal jo tikslinę paskirtį, t. y. važiavimas transporto priemone, kaip susisiekimo priemone. Motociklo, kaip susisiekimo priemonės, samprata pateikta ir SEAKĮ 2 straipsnio 33 dalyje: tai dviratė motorinė *transporto priemonė* (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm³ ir (arba) didžiausiasis projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. Atsižvelgiant į tai ir vertinant Taisyklių 12.3 ir 34.6 papunkėių formuluotes, „padidinto pavojingumo laisvalaikio veiklą“ siejančias su ekstremalaus sporto užsiėmimais, pavojinga sportine veikla ir sportinėmis treniruotėmis, darytina išvada, kad pareiškėja, kaip vartotoja, turėjo pagrindą tikėtis, kad Taisyklių 34.6 papunktyje įtvirtinta nuostata „važiavimas visų tipų motociklais (įskaitant sniego, vandens, keturračiais motociklais)“ yra sietina su motosportu, motokrosu, dalyvavimu varžybose ar treniruotėse, kai yra važinėjama vandens motociklais, sniego motociklais, keturračiais, o ne su motociklo, kaip transporto priemonės, naudojimu.

Kaip minėta, aiškinant sutarties sąlygas, svarbu ir faktinės aplinkybės, susijusios su sutarties sudarymu. Nagrinėjamu atveju draudiko darbuotojos, tarpininkavusios sudarant Draudimo sutartį, rašytiniai paaiškinimai patvirtina, kad ji, siekdama surinkti ikisutartinę informaciją apie draudimo apsaugos varianto C Draudimo sutarčiai taikymo tikslingumą, pareiškėjos tik prašė nurodyti informaciją, ar Apdraustasis užsiėma kokia nors sportine veikla, ar lanko treniruotes, sportinius būrelius ir kt. Draudiko darbuotojos paaiškinimuose nėra nurodyta, kad ji, siekdama surinkti draudimo rizikai vertinti reikšmingą informaciją, pareiškėjos būtų prašiusi pateikti duomenis, ar Apdraustasis ketina važiuoti motociklu, naudojamu pagal jo tikslinę paskirtį. Kadangi vertinant draudimo riziką Apdraustasis buvo 14 metų, jis neturėjo teisės vairuoti motociklo ir juo galėjo važiuoti tik kaip keleivis. Draudiko darbuotojos paaiškinimai patvirtina, kad minėtos aplinkybės, draudžiant pareiškėjos sūnaus turtinius interesus, susijusius su nelaimingais atsitikimais, nebuvo vertinamos. Be to, iš draudiko darbuotojos paaiškinimų nustatyta, kad sudarant sutartį draudiko darbuotoja pareiškėjai paaiškino, kas yra „rizikinga laisvalaikio veikla“ Taisyklių nuostatų prasme, pateikė sportinės veiklos (dviraėių sportas, krepšinis, futbolas, slidinėjimas, plaukimas, atletika, karate, boksas) pavyzdžių. Darytina išvada, kad minėti veiksmai taip pat suteikia pagrindą daryti išvadą, kad Taisyklių 34.6 papunkėio sąlyga „važiavimas visų tipų motociklais“ yra sietina su sportine veikla, t. y. motociklų sportu ir motosporto bei motokroso treniruotėmis, ir nesietina su važiavimu motociklu (įskaitant ir važiavimą kaip keleiviui), naudojamu kaip susisiekimo priemone.

Kaip minėta, sutarties sąlygos turi būti aiškinamos sistemiškai (CK 6.193 straipsnio 2 dalis) ir negali būti aiškinamos atsietai viena nuo kitos. Taisyklių 34.7 papunktyje nustatyta, kad „draudimo apsauga negalioja valdant bet kurią savaeigę transporto priemonę ar kitą savaeigį mechanizmą, turintį vidaus degimo arba elektros variklį, būnant alkoholinio, narkotinio, toksinio apsvaigimo būsenoje ar neturint atitinkamos kategorijos galiojančio vairuotojo pažymėjimo“. Tokia Taisyklių 34.7 papunkėio sąlygos formuluotė suponuoja išvadą, kad draudikas bet kurios savaeigės transporto priemonės (įskaitant ir motociklo) ar kito savaeigio mechanizmo vairavimą (naudojimą pagal tikslinę paskirtį) traktuoja kaip į

draudimo apsaugą patenkančią veiklą, nebent vairuotojas yra apsvaigęs arba neturi teisės vairuoti tokią transporto priemonę.

Be to, Taisyklių 12.1 papunktyje įtvirtintoje draudimo apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ sąlygoje yra aiškiai išskirtas į draudimo apsaugą patenkančių transporto priemonių (dviračių, motorolerių) įprasto (ne padidinto pavojingumo) laisvalaikio metu naudojimas pagal jų tikslinę paskirtį (minėtoje sąlygoje nurodyta, kad draudimo apsauga taikoma važinėjimui dviračiu ne kalnuose ir važiavimui motoroleriu). Minėtoje sąlygoje taip pat nustatyta, kad į draudimo apsaugos variantą „A. 24 valandas per parą“ patenka sportiniai užsiėmimai, nesusiję su varžybomis, lenktyniavimu ar kitokiu varžymusi, taip pat skrydžiai oro balionu, lėktuvu, kaip keleiviui. Be to, svarbu pažymėti, kad minėtoje Taisyklių nuostatoje įprasto laisvalaikio metu naudojamų transporto priemonių, kurių vairavimas patenka į draudimo apsaugą (kai pasirenkamas draudimo variantas „A. 24 valandas per parą“), taip pat susisiekimo priemonių, kurių valdymas yra susijęs su didesne rizika ir kurias apdraustieji naudoja kaip keleiviai, sąrašas nėra baigtinis, nes dviračių, motorolerių, oro balionų ir lėktuvų naudojimas nepriskirtinas prie pavojingos laisvalaikio veiklos, yra nurodytas tik kaip pavyzdinis atvejis, siekiant pateikti draudimo apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ sampratą. Todėl Taisyklių 12.1 ir 34.6 papunkčiuose įtvirtintų sąlygų sisteminis aiškinimas suteikia pagrindą konstatuoti, kad važiavimas motociklu (įskaitant ir važiavimą kaip keleiviui), kai tokia veikla nesiejama su motociklų sportu, taip pat patenka į apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ apimtį.

Atsižvelgiant į draudimo sutarties sąlygų teisinio apibrėžtumo ir suderinamumo reikalavimus, svarbu pažymėti, kad Taisyklių sąlygos, apibrėžiančios draudimo apsaugos apimtį, kai žalos atsiradimas yra susijęs su važiavimu motociklu, vertinant jas pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą, nėra pakankamai skaidrios, taigi, pakankamai aiškios ir suprantamos, kad galėtų būti aiškinamos draudiko nurodytu būdu. Taisyklėse nėra nuostatų, apibrėžiančių Taisyklių 12.1 papunktyje (kuriame pateikiama draudimo apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ sampratą) pateiktą sąvoką „laisvalaikio metu“ ir apibrėžiančių sąvoką „padidinto pavojingumo laisvalaikio metu“ (t. y. nėra įtvirtinta nuostatų, numatančių paprasto laisvalaikio ir pavojingo laisvalaikio skirtumus, apibrėžiančių jų kriterijus ir požymius). Be to, Taisyklėse nėra įtvirtinta sąlygų, nustatančių, kad važiavimas motociklu, nesiejant šios veiklos su sportine veikla, o motociklą naudojant kaip transporto priemonę, pripažintinas nedraudžiamuoju įvykiu.

Taisyklių nuostatos, ribojančios draudimo apsaugos apimtį, turi būti suformuluotos aiškiai, nekeliant jokių abejonių dėl formuluotės turinio ir sudarančių pagrindą joje nustatytoms išlygoms traktuoti klaidinančiai, nevienareikšmiškai, kad nebūtų sudarytos sąlygos draudikui nepagrįstai atsisakyti mokėti draudimo išmoką, paneigiant pačią draudimo sutarties esmę. Tai, kad draudiko prisiimto įsipareigojimo dydis nebuvo detalizuotas ir tai leido pareiškėjai pagrįstai manyti, kad yra tam tikrų palankių sutarties sąlygų, aiškintina standartines draudimo sutarties sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir, atsižvelgiant į draudėjo, kaip silpnesniosios šalies sutartiniuose santykiuose, gynimo principą, draudimo sutarties šalių skirtingai suprantamos draudimo sutarties sąlygos aiškintinos pareiškėjos, kaip draudėjos, naudai.

Todėl, apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad, pagal Taisyklių sąlygų formuluotę ir sisteminių Taisyklių sąlygų aiškinimą, kad transporto priemonių pagal jų tikslinę paskirtį įprasto (ne pavojingo) laisvalaikio metu naudojimas nėra priskiriamas prie „padidinto pavojingumo laisvalaikio veiklos“, pareiškėja negalėtų pagrįstai tikėtis, kad draudikas paprastą važiavimą motociklu (įskaitant važiavimą kaip keleiviui) laikys „padidinto pavojingumo laisvalaikio veiklos“. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėja, laikydama, jog paprastas važiavimas motociklu (įskaitant važiavimą kaip keleiviui), nesusijęs su sportu ar ekstremalia veikla, yra leistinas, turėjo pagrindą pagrįstiems lūkesčiams dėl taikytinos draudimo apsaugos apimties ir Taisyklių 34.6 papunkčio sąlyga negali būti aiškinama pareiškėjos nenaudai.

Dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo

Remiantis Draudimo sutarties sudarymą patvirtinančio draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) duomenimis, nustatyta, kad Draudimo sutarčiai yra taikomas draudimo apsaugos variantas „A. 24 valandas per parą“. Vertinant tai, kad pagal Taisyklių nuostatas važiavimas motociklu, kaip susisiekimo priemone, nebuvo priskirtas prie nedraudžiamųjų įvykių, o pagal Taisyklių 34.6 papunkčio sąlygos, kurios pagrindu draudikas

atsisakė pripažinti Įvykį draudžiamuoju, formuluotę nėra aiški draudimo apimtis, darytina išvada, kad važiavimas motociklu, kai jis naudojamas pagal tikslinę paskirtį (naudojamas kaip susisiekimo priemonė) patenka į draudimo apsaugos varianto „A. 24 valandas per parą“ apimtį. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Įvykiui yra taikoma draudimo varianto „A. 24 valandas per parą“ apsauga ir jis turi būti pripažintas draudžiamuoju.

Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad Asmens draudimo sutarties draudimo objektas – turiniai interesai, susiję su apdraustojų kūno sužalojimu, sveikatos sutrikimu ir (arba) mirtimi dėl nelaimingų atsitikimų. Pareiškėja prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad dėl Įvykio Apdraustajam buvo diagnozuotas „smegenų sukrėtimas, nosies paviršinis sužalojimas, viršutinio žandikaulio srities žaizda, pilvo sienos sumušimas, raktikaulio krūtininio galo lūžis, kelio kaulų čiulpų kontūzija, acidozė, trauminis šokas“. Atsižvelgiant į tai, kad Įvykis turi būti pripažintas draudžiamuoju, pažymėtina, kad draudikas pagal Draudimo sutarties sąlygas turi apskaičiuoti ir dėl Įvykio padarinių išmokėti draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjos V. B. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius